

HEREND HERALD

A HERENDI PORCELÁNMANUFAKTÚRA MAGAZINJA

2003/III. No. 17.

Kedves Olvasó!

Ön a Herend Herald 17, őszi számát tartja kezében.

Az írások közül az alábbiakra szeretnénk felhívni figyelmét: Interjú rovatunkban bemutatjuk a Piros Orr Alapítvány magyarországi vezetőjét, „atyját”, Albert Royards urat. A holland származású igazgató neve az elmúlt évek alatt összeforrt a beteg gyermekeken segítő Bohócdoktorokéval, akik a kórházakat járják, és jókedvükkel, nevetésükkel járulnak hozzá a csöppségek lábadozásához.

Riportalanyunk néhány éve megtette az utat – gyalog! – Magyarországról Hollandiába, így is bátorítva szervezeteket és magánszemélyeket, hogy adakozzanak a nemes célra.

Építészeti remekeink közül ezúttal a hányatott sorsú budapesti Sándor-palotát mutatjuk be, mely annyi évtized után ismét régi pompájában tündököl. A Budai Vár egyik legszebb pontján elhelyezkedő épület ad otthont immár köztársasági elnökünknek is.

Újdonság rovatunkban szemet gyönyörködtető művészeti alkotást mutatunk be, amely harmonikusan olvasztja egybe az olyan különböző anyagokat, mint a porcelán, a papír, vagy a fa. E műtárgysorozat esetében a porcelánfestés és az akvarell együttes használata különleges hatást biztosít, és rendhagyó újításnak számít Herend művészetében.

Izgalmas fejezethez érkezett Lifestyle rovatunk is. Ezúttal az öltözet azon a darabját járjuk körül, amely talán a legszemebetűnőbbben – hiszen közel szemmagasságban van – jellemzi viselőjét. Nem másról van

szó, mint a kalapról, melynek hosszú története sok érdekességet ígér.

A későbbi tolongás elkerülése érdekében már októberben érdemes elkezdni gondolkodni a karácsonyi ajándékokon; ehhez nyújt segítséget Ajándéksarok rovatunk. A Herend ABC-ben pedig a legendásan széles herendi minta-repertoár újabb remekeit ismerhetjük meg.

Mozgalmas volt a nyarunk, sok eseményt szerveztünk mind külföldön, mind szűkebb pátriánkban. A részletekért lapozzon az Események rovathoz!

Tartalmas kikapcsolódást kívánok!

Herend, 2003. október

ROBERT SOMOGYI

főszerkesztő, marketing- és értékesítési igazgató

HEREND HERALD

A HERENDI PORCELÁNMANUFAKTÚRA MAGAZINJA

Kedves Olvasó!

**SZERKESZTŐSÉGÜNK MINDENKOR NAGY FIGYELEMMEL KÍSÉRI
AZ ÖNÖK ÁLTAL BEKÜLDÖTT LEVELEKET!**

Kérjük jövőben is írják meg véleményeiket, javaslataikat, a lappal kapcsolatos bármilyen észrevételüket!

GYÚJTÓINK FIGYELMÉBE!

*A Herend Herald 13., 14., 15., 16. száma most – korlátozott példányszámban – megrendelhető a szerkesztőség címén.
(Budapest 1051, József nádor tér 11. Telefon: (06 1) 267 4626 Fax: (06 1) 317 69 74 E-mail: herald@herend.com)*

A MAGAZIN INTERNETEN IS MEGRENDELHETŐ: www.herendherald.hu

KIADÓ Herendi Porcelánmanufaktúra Rt., 8440 Herend, Kossuth Lajos u. 140. Telefon: (06 88) 523 185 Fax: (06 88) 261 518

E-mail: herald@herend.com <http://www.herendherald.hu> **FŐSZERKESZTŐ** Robert Somogyi

LAPTERV Kiss Dominika **FOTÓ** Bakos Zoltán, Bak Zsolt, Kovács Kornél, Varga József, Volák Judit

OLVASÓSZERKESZTŐ Halász Tamás **SZERZŐK** Cserhalmi Rita, dr. Hegedűs Melinda, Halász Tamás, dr. Kasza Károly,
Köller Tamás, dr. Kőrös Endre, Pucsek Brigitta, Szuszky Tibor, Tölgyes Orsolya

SZERKESZTŐSÉG Budapest 1051, József nádor tér 11. Telefon: (06 1) 267 4626 Fax: (06 1) 317 69 74 **ISSN** 1585-1397

CÍMLAP

*Sèvres petites
roses en or (SPRO)
mintás váza
Fotó: Bakos Zoltán*

Tartalom

ÜZLETEINK 4

Pia Rubio – Madrid

ÉPÍTÉSZET 6

A Sándor-palota

ÚJDONSÁG 10

*MID sorozat:
a természet csodái*

INTERJÚ 12

*Albert Royaaards, a
Piros Orr Alapítvány
igazgatója*

ASZTALKULTÚRA 16

*A porcelán megjelenése
az asztalon: Porcelán étkezéletek*

HEREND ABC 18

Új dekorok

GASZTRONÓMIA 20

az Apicius étterem kínálata

22 PORCELÁNGYÁRTÁS

*Elkészítés,
szárítás, zsengélés*

24 AJÁNDÉKSAROK

Piknik nyárutón

26 LIFESTYLE

A kalap

30 ESEMÉNYEK

*Herend-Tabu Old Timer Kupa
vitorlásverseny
Kisbér, lovasnapok
Aachen, lovas világfesztivál
Gödöllői barokk napok
Lobmeyr kiállítás Herenden
Herendi kiállítás a
Tihanyi Bencés Apátságban
Új Herendi márkabolt nyílt
Londonban
Home&Garden, München
Anna bál*

40 BEHARANGOZÓ

18. számunk tartalmából

Pia Rubio

HERENDI PORCELÁNBOLT MADRIDBAN

A porcelánsszalón a spanyol főváros előkelő, csillogó boltokkal tarkított Salamanca negyedének központjában, a Padilla utcán található.

Pia Rubio üzletének kínálatában – más neves európai márkák mellett – méltó helyet foglalnak el mind a klasszikus, mind a modern Herendi porcelánok.

Pia Rubio asszony életében első alkalommal tavaly látogatott el a Herendi Porcelánmanufaktúrába. A találkozás nyomán határozta el, hogy a herendi porcelán iránt felháborgolt szeretetét tettekké formálja, és üzlete profiljának bővítésével továbbadja azt azoknak a madridiaknak, és külföldi vásárlóinak is, akik ellátogatnak elegáns, az asztal művészetének remekeit kínáló boltjába. Pia Rubio porcelánboltjában igényes választékban kaphatók a Porcelánmanufaktúrában készült alkotások: a forgalmazás beindulásával Pia Rubio herendiek iránt érzett vonzalma pedig egyre erősödött.

A bolt amellett, hogy bőséges választékot kínál a porcelángyarak legnemesebb szervízárúiból, az asztal művészetének egészét igyekszik lefedni kínálatával. Pia Rubio üzletének nemes kínálatában kávé- és teáskészletek, gyertyatartók, hamutálak, asztali lámpák, díszes, gyűjtőknek szánt dobozkák, igazi ínycsésnek számító, kézi festésű tojások egyaránt megtalálhatók. Nem csoda hát, ha a márkaboltot Madrid legjobb porcelán szakkereskedései közt tartják számon, amelynek exkluzív hangulata szinte átsugárzik a falakon. Pia Rubio asszony közvetlen kapcsolatot tart fenn a porcelángyártókkal, így folyamatosan

biztosíthat kiváló minőségű áruválasztékot, folyamatos áruellátást és hatékonyságot, illetve versenyképes árakat. Az ingyenc üzlettulajdonos elárulta azt is, hogy a herendi-kínálatból – többek között – a Rothschild, a Kitty és a Bouquet de Fruits számítanak kedvenc mintáinak.

Az az ügyfél, aki az általa megvásárolt készletet nem tudja, vagy nem akarja maga cipelni, természetes módon igénybe veheti az üzlet belföldi és külföldi csomagküldő szolgáltatását is. Mint megtudtuk, Spanyolország minden részéről érkeznek vásárlók, de a leglelkesebbek a madridi, bilbaói és sevillai porcelángyűjtők.

Az üzlet nyári megnyitóján több száz vendég volt jelen, akik vásárlásukkal „avatták fel” Pia Rubio új szakboltját. A legnagyobb érdeklődés a szerviz-árúk, ezen belül is a klasszikus Viktória minta iránt mutatkozott.

*Pia Rubio S.L.: 28006 Madrid, Calle Padilla 18.
Telefon: (+34) 91 431 16 37 Fax: (+34) 91 431 16 37
porcelana@piarubio.es*

A Sándor-palota

A budai Várnegyed egyik leglátványosabb pontja a mai Szent György tér. A régészek által jórészt feltárt, folyamatosan szépülő terület legújabb látványossága a megújult, ódon és elegáns Sándor-palota, amely a II. világháború során súlyos károkat szenvedett és évtizedeken keresztül szomorú mementőként állt a Várba igyekvő látogatók útvonalának közelében, kihasználatlanul, míg alapos helyreállítási munkákat követően újjá nem született, mint a Magyar Köztársaság Elnöki Hivatalának hajléka.

Az épület a Szent György tér 1-2. számot viseli: A tér a középkorban a Zsigmond tér, illetve a Szent Zsigmond Piaca néven volt ismeretes, északi oldalán a szentnek ajánlott, és Zsigmond király által alapított templom állt. Itt volt Mátyás első feleségének, Podjebrád Katalinnak nyughelye. (A templomot a törökök dzsámiként használták, 1686-ban súlyos sérüléseket szenvedett, a ma régészei csak alapfalait tudták feltárni.) Buda visszavétele után a teret az itt létesített két kaszárnyáról nevezték el. 1849-

től egy ideig Hentzi Platzként ismert, itt állott ugyanis a szabadságharc idején Budavárát védő császári erők parancsnokának, Hentzinek a magyar hazafiak által oly gyűlölt emlékműve. A Szent György tér elnevezést 1879-ben hagyták jóvá. A budai Várpalota közvetlen szomszédságában álló Sándor-palota történelmileg és turisztikailag egyaránt jelentős szomszédsággal bír. Közvetlen közelében szalad a Budai Hegypálya, közkeletű nevén a Sikló. Az 1870-ben átadott, a II. világháború során szinte telje-

sen elpusztult, majd 1986-ban, teljes rekonstrukció után újraavatott, 95 méteres pályahosszon futó felvonó ma a fővárosiak és a turisták egyik kedvence. A Sándor-palota másik szomszédja a Szent György térbe futó apró Színház utcában álló, nem kevésbé kalandos sorsú, egykori karmelita kolostor és templom. Utóbbi helyén a XIII. században már ferencrendi templom állt, amelyet a törökök dzsámiként használtak, és 1736-ra épült újjá. Az új tulajdonos, a karmelita rend feloszlását követően, II. József császár rendeletére a templomot színházzá alakították, mégpedig a nagy hírű polihisztor, Kempelen Farkas tervei alapján. Az Európa-szerte hatalmas szenzációt keltő „sakkozó-automata” megalkotójának munkájából nem sok maradt fenn. Az 1787-ben színházként megnyílt épület 1925-ig volt Thália szentélye, a II. világháború során pedig nagyon súlyos sérüléseket szenvedett. 1977-ben nyílt meg újra, Népszínház néven. A teátrumban 2001-óta a Nemzeti Táncszínház működik.

A Sándor-palota telke a Habsburgok Budát hanyagoló, ám annak jelentőségét fokozatosan mégis felismerő uralma idején, 1803-ban került Sándor Vince gróf tulajdonába. A területen egykor az 1270 táján alapított ferences kolostor déli, a kolostorudvart körülvevő épületszárnyai álltak. A kolostorrész a török uralom idején dőlhetett romba, majd Buda visszafoglalása után ugyanezen a helyen kaszárnyát emeltek, amely 1803-ig működött. Ekkor vette meg a már dűledező épületet és telkét Sándor Vince gróf, hogy felépíttesse rajta budai rezidenciáját.

Máig nem tudni, hogy Pollack Mihály, avagy Johann Aman tekinthető-e a Sándor-palota szellemi atyjának, építőjének. Pollack, aki az építkezések megkezdésekor alig harminc esztendő, néhány korai munkájával már bizonyított, ám főműveit a század tízes-húszas éveitől hozta létre. A művészettörténészek egy része Amant, másik viszont Pollackot tartja a ház építészének. A palota külső homlokzatán uralkodó vízszintes hangsúly (melyet a párkányok, a hosszú erkély és a keskeny, domborműves, külső díszítés is erősít) hasonló korú, bécsi emlékeket idéz. Bizonyosan tudható, hogy az épület 1806-ra készült el. Főhomlokzata délre, a mai Sikló irányába, oldalhomlokzata nyugat felé, a Szent György térre nézett.

A palota első lakói Sándor Vince gróf és felesége, Szapáry Anna grófnő voltak. Fiúk, Sándor Móric legendás lovasbravúrjaival, különckek nevezhető viselkedésével szerzett kétes hírnevet. Az Ördöglovasnak nevezett gróf

előszeretettel vágtatott be nemcsak saját, de mások szalonjaiba is lóháton. Sándor Móric megvált a palotától és eladta az őrgrof Pallavicini családnak.

A magyar csapatok 1849-ben csak súlyos ostrom során tudták visszavenni Budavárát, ami hatalmas károkat okozott a királyi palotában és a harcok gyújtópontjának számító Szent György térben is. A szabadságharc leverése után a királyi palota helyreállítási munkálatai hosszú időt vettek igénybe, s az 1851-ben Magyarország katonai és polgári kormányzójának kinevezett Albrecht főherceg – akinek rezidenciáját a palotában kívánták kialakítani – nem tudott beköltözni. Így ő a szerencsésen épebben maradt Sándor-palotában rendezte be hivatalát a rekonstrukció részleges befejezéséig, 1856-ig. E néhány esztendősen jelenlétnék is köszönhető, hogy a kiegyezéskor kézenfekvőnek tűnt: a Sándor grófok egykori otthona, a még mindig igencsak reprezentatív számító ház kormányzati szerepet kapjon. Az Albrecht főherceg elszállásolására bevált épületet 1867-től a magyar állam kibérelte (majd megvásárolta) a Pallavicini családtól és némi átalakítás után a miniszterelnök és kormánya számára rendezte be.

Andrássy Gyulát követően tizenkilenc magyar miniszterelnök lakott és dolgozott itt. A Sándor-palota három különböző ízlésű időszak nyomát viseli magán: a 19. század legeleje, majd az 1860-as évek, és az 1920-30 körüli változtatások eredményeit. Az első tulajdonosok igénye szerint a korai időszakban a belső terek kialakítása és a bútorozás az empire stílust követte, amit a kiegyezés utá-

ni időszakban neobarokk formák váltottak. Míg nem az első világháború utáni miniszterelnökségi feladatok miatt igyekeztek visszatérni az eredetihez közelítő empire vonalvezetéshez. A Sándor-palota kormányzati központtá és miniszterelnöki rezidenciává történő átalakításra az akkoriban már jelentős állami- és magánmegrendeléseket teljesítő, Pest-Buda arculatát formáló egykori Pollack-tanítvány, Ybl Miklós kapott megbízást.

A II. világháború a Sándor-palota számára is a pusztulást hozta: az épület szomorú sorsa Budapest ostromakor teljesedett be. A fényképek tanúsága szerint az épület déli traktusa a földszintig beomlott. A romok alatt semmivé lettek a szépséges architektúra finom munkájú domborművei, egyedül a Venus diadalmenete című relief maradt meg többé-kevésbé épségben. Amit a bombatámadás nem semmisített meg, azt tolvajok hordták széjjel. (A csekély számú magmaradt darabok előbb a Múzeum pincéjébe, majd hadisarc gyanánt a Szovjetunióba kerültek.) Odaveszett számos pótolhatatlan, különleges szobor és olajfestmény, vagy éppen a barokk szalon eredeti gobelinhuzattal borított bútorai, melyeket még Mária Terézia ajándékozott a bécsi magyar kancelláriának. A háború után az épület állagmegővő helyreállításon esett át, tetőt kapott.

Az épület állagában, státuszában a világháborút követő évtizedek szinte semmilyen változást nem hoztak. Érdeminek tekinthető előrelépés csak 1989-ben történt, amikor legalább a palota külsejének viszonylagos összefoltozását sikerült megkezdeni. A romantikusan-fájdalmasan lepusztult belsőben néhány évig izgalmas kiállításokat lehetett látni.

A rendszerváltozás után ismét terítékre került Budavár kormányzati szerepének részleges visszaállítása. 1993-ban kormányhatározat született a felújításokról. A Sándor-palota mindenre kiterjedő műemléki felújításáról 1997-ben döntöttek. Miniszterelnöki rezidencia céljára történő kialakítását az Orbán-kormány határozta el.

A tényleges helyreállítás előzményeként régészeti feltárássra, falkutatásra került sor 1994 és 1998 között. Továbbá műemléki tudományos dokumentáció készült, mely a helyreállítási javaslatokat is tartalmazta. Ezek nyomán, Magyarországon korábban példa nélküli, külső-belső hitellességre törekvő megújítás kezdődhetett el. A munka eredménye nem a klasszikus értelemben vett helyreállítás. Sokkal inkább egyfajta parafrázis, újragondolás, amely

A köztársasági elnöki palotában lévő egyedi Herendi porcelánok

nem egy bizonyos kori állapot visszaállítását, hanem területenként, helyiségenként mérlegelve, minden részletnél a legjellemzőbbet kereste meg és választotta ki.

A tervezéshez támpontként szolgáltak a már az Ybl-féle átalakítás korából is rendelkezésre álló fényképek éppúgy, mint a Tisza-család magán-fotótára. A bonyolult munkafolyamat szakértői gárdája igyekezett az épület minden részletében a sokféle átalakítás közül a legautentikusabbat és a miniszterelnöki hivatal funkciójának is legmegfelelőbbet visszaállítani. Úgy, hogy az egyes koroknak az épületen hagyott kéznyomát, a történelmi folytonosságot érzékeltetni tudja, s mégis egységes szemléletű architektúra és vele harmonizáló, szervesen kötődő belső világ szülessék. A háborúban elpusztult homlokzati dom-

borműveket az eredeteihez hű másolatként neves szobrászművészek faragták újra. Mivel az egykori berendezés megsemmisült, annak egy részét az archív képek segítségével, az eredetit utánozva újraalkották, más darabokat pedig hasonló korú, hasonló karakterű tárgyakkal helyettesítettek. Az emeleten a történelmi enteriőrök mellett új funkció kialakítására is sor került. Az északi oldalon megszületett az ún. Plenáris ülésterem, mely átmenetet képez a reprezentatív részek és az új hivatali feladatokat kiszolgáló, modern bútorokkal felszerelt irodák munkaterai között. A minden részletre kiterjedő rekonstrukció 2002 tavaszára készült el. A Sándor-palotába 2003. január 23-án a Magyar Köztársaság Elnöke, Mádl Ferenc és hivatala költözött be.

A Manufaktúra mindig szolgál meglepetésekkel, újdonságokkal vevői számára remélve, hogy művesen kidolgozott termékei tetszést aratnak. Most egy olyan sorozattal kedveskedünk vásárlóinknak, melynek esetében harmónikusan ötvöztünk különböző anyagokat, porcelánt, papírt és fát, így került bemutatásra a MID sorozat:

LES MERVEILLES DE LA NATURE

A természet

CSODÁI

A „Természet Csodái” apró, művesen festett porcelán lapocskák halvány paszpartuval és színes kerettel.

A motívumokat a természetből kiragadott kis részletek, növény, állat és gyümölcskompozíciók alkotják, melyek különlegessége, hogy a rajzolat átível a porcelánlapocskát körülölelő paszpartura, amelyen a részletek kidolgozása akvarellfestéssel történik. A két technika, a porcelánfestés és az akvarell együttes alkalmazása különleges hangulatot kölcsönöz a képek számára.

Mozgalmasságukat pedig az adja, hogy az akvarellal megfestett dekor részletek nem mindig a porcelánon elkezdett motívumok folytatásai, néha csak összefüggésben vannak azokkal, mégis egységes kompozíciót alkotnak. Erre példa a porcelánon meg-

festett, virágra leszállni készülő, akvarellal kidolgozott pillangó (MID-4) vagy a porcelánon elhelyezett kanadai poszáta elől menekülő, akvarellal festett rovar (MID-7).

A képsorozatban található többi gyümölcs, állat és virágkompozíció-

ra is egységesen jellemző a két különböző festési technika kölcsönöz- te hangulat és az elhelyezésből fakadó mozgalmasság. A sorozat sikeres és mivel a természet tárháza szinte kimeríthetetlen, folyamatosan szü- letnek újabb és újabb kompozíciók.

Mosoly-maraton

ALBERT ROYAARDS

A PIROS ORR BOHÓCDOKTOROK ALAPÍTVÁNY IGAZGATÓJA

A Piros Orr Bohócdoktorok szerte a világon gyerekek ezreinek szereztek önfelelt perceket, feledtetve velük betegséget, fájdalmat. Munkájuk egyre nélkülözhetlenebbé válik a hatékony kezelésben, hiszen a tudomány bárhogy is igyekszik: a kis páciensek lelki egészségével nem minden esetben tud törődni. Orvosok és bohócok egymás munkáját kiegészítve gyógyítanak nálunk is. A hazai alapítvány vezetőjének, a holland Albert Royaardsnak köszönhetően a bohócdoktorok munkáját egyre nagyobb figyelem kíséri.

A Herendi Porcelánmanufaktúra Rt. vezetése megállapodást kötött az Alapítvánnyal, hogy a rendelkezésére álló lehetőségekkel segíti a beteg gyerekek gyógyulását támogató szervezetet. Ennek keretében a lapban mellétként megtalálhatják az Alapítvány munkáját ismertető kiadványt, és módjuk nyílik közvetlenül is támogatni a bohócdoktorok tevékenységét. Nem csak a kiadvány mellett található csekk, hanem egy másik megállapodás kínálja lehetőség segítségével is, amelynek nyomán boltjainkban megtalálhatják a Piros Orr pénzgyűjtő urnáit is.

Herend Herald: Mikor indult el a bohócdoktorok mozgalma? Hogyan kapcsolódott be e nemzetközi rendszerbe Magyarország?

Albert Royaards: Az első kórházi „Bohócterápia részleget” egy New York-i bohóc, Michael Christensen hozta létre, aki beteg testvérét látogatta a kórházban, mikor eszébe jutott ez a gyógy mód. Az Egyesült Államokból indulva egymás után jöttek létre Ausztriában, Franciaországban, Hollandiában a hasonló alapítványok. Dolgoznak bohócdoktorok Bukarestben és Kassán, a Távol-Kelet, Ausztrá-

lia vagy Latin-Amerika kórházaiban. A magyar alapítványt 1996-ban hívta életre az osztrák Rote Nasen, és 1997-óta működik közhasznú szervezatként: költségeit adományok fedezik. Eleinte csak egyetlen kórházban képviseltettük magunkat, ám 2000 májusában a Madarász utcai kórházban, 2001 októberében a Budai Gyermekkorházban, majd a Bethesda Gyermekkorházban is dolgozni kezdtek bohócdoktoraink. A programhoz Budapesten legutóbb a Svábhegyi Gyermekgyógyintézet csatlakozott. Vidéken elsőként tavaly decemberben, Győrben, a Petz Aladár Megyei Kórház gyermekosztályán kezdtük meg munkánkat. A közeljövőben további öt – két fővárosi és három vidéki – kórházban tervezzük megkezdeni a bohócterápiát.

A lélek gyógyításában nehezebben mérhetők az eredmények. Mi a bohócdoktorok szakmai vállalása?

Tevékenységünk kizárólag a gyermekkorházak betegeinek állapotjavítására irányul. Ennek érdekében bohócaink hetente egyszer, vagy kétszer látogatják meg a programba bevont kórházak kis betegeit. A gyerekek szülei és orvosai folyamatosan megerősítik bohócdoktorok állandó jelenlétének pozitív hatását: a gyerekek vidámmá válnak, feledik fájdalmukat, bánatukat és ez a változás kulcsszerepet játszik hatékony gyógyításukban.

Kik a munkatársaik?

Bohócdoktoraink speciálisan képzett művészek, akik minden igyekezetükkel azon vannak, hogy felmérjék és megértsék a kórházi kezelésre szoruló gyerekek lelki szükségleteit, és tudásukat, tapasztalataikat, tehetségüket az ő gyógyulásuk szolgálatába állítsák. Bohócainkat hosszú távra szerződtetjük, és rendszeres képzést biztosítunk számukra, hogy alkalmasak legyenek erre a különleges, nehéz szerepre. A képzésben a művészeti vezető mellett gyerekpszichológusok és szakorvosok vesznek részt. Programunkban jelenleg tizenhét bohócdoktor dolgozik.

Mi történik egy-egy bohóc-viziten?

A legfontosabb a személyes kapcsolat, a vidám légkör gyors kialakítása. Ennek érdekében a bohócdoktorok zenélnek, énekelnek, báboznak, zsonglorködnék, bevetve improvizációs képességeiket is. Bűvészkedéssel, varázslással oldják a gyerekek kórházi szorongását. Tevékenységük megkezdése előtt természetesen alapos ismertetést kapnak a kezelőorvosoktól és ápolóktól a kis betegek állapotát illetően. Különös figyelmet fordítanak azokra, akiknek hosszabb időt kell kórházban eltölteniük, sűrűn vissza kell térniük kezelésre, vagy nincs látogatójuk. Természe-

Herendi Porcelán bohóc

A bohóc-figura eladásából 10%-ot a Piros Orr Alapítvány javára utal át a Herendi Porcelánmanufaktúra

tesen, amellett, hogy a gyerekekkel foglalkoznak, kapcsolatot teremtenek a szülőkkel, a kórház munkatársaival is.

Hány gyerek gyógyítását segítik elő a bohócdoktorok?

1999-ben 3084 betegünk volt, 2001-ben már 6250. Fokozódó aktivitásunkat 2002-ben a Magyar Gyermekorvosok Társaságának vezetősége a tekintélyes Heim Pál emlékéremmel tüntette ki, rámutatva, hogy az Alapítvány tartósan és kiemelkedően eredményes munkát végez a gyermekek gyógyulása érdekében.

Ön tavaly egy igen rendhagyó, nagy feltűnést keltett akcióval segítette az Alapítvány munkáját.

2002. május 1-én elindultam Sárospatakról a hollandiai Utrechtbe – gyalog. Négy hónap alatt naponta huszonöt kilométert tettem meg, heti egy nap pihenővel. Céлом az volt, hogy az út során minél több céggel, intézménnyel, magánszeméllyel ismertessem meg az Alapítvány tevékenységét, és adományokat gyűjtöttem a bohócdoktorok támogatására. A start és a cél helyszínét családi múltamból, a holland-magyar történelmi kapcsolatokból kiindulva határoztam meg. A hírneves Sárospataki Református Kollégium diákjai közül sokan megtették egykor ezt az utat. Őket, az úgynevezett peregrinusokat az a vágy hajtotta, hogy jogi, orvosi, vagy teológiai tanulmányaikat Nyugat-Európában, így például Hollandiában fejezzék be. Sokan vágtak neki az Utrechtbe vezető útnak is e céllal, a XVII–XIX. században. Őseim jól ismert teológiai professzorok voltak ekkoriban Utrecht egyetemén, ahol én magam is megszereztem jogászdiplomámat. Felmenőim több munkája ma is megtalálható a Sárospataki Kollégium könyvtárában.

Jogászként, közgazdászként tizenhét évig élt és vezette

lia vagy Latin-Amerika kórházaiban. A magyar alapítványt 1996-ban hívta életre az osztrák Rote Nasen, és 1997-óta működik közhasznú szervezatként: költségeit adományok fedezik. Eleinte csak egyetlen kórházban képviseltettük magunkat, ám 2000 májusában a Madarász utcai kórházban, 2001 októberében a Budai Gyermekkorházban, majd a Bethesda Gyermekkorházban is dolgozni kezdtek bohócdoktoraink. A programhoz Budapesten legutóbb a Svábhegyi Gyermekgyógyintézet csatlakozott. Vidéken elsőként tavaly decemberben, Győrben, a Petz Aladár Megyei Kórház gyermekosztályán kezdtük meg munkánkat. A közeljövőben további öt – két fővárosi és három vidéki – kórházban tervezzük megkezdeni a bohócterápiát.

A lélek gyógyításában nehezebben mérhetők az eredmények. Mi a bohócdoktorok szakmai vállalása?

Tevékenységünk kizárólag a gyermekkorházak betegeinek állapotjavítására irányul. Ennek érdekében bohócaink hetente egyszer, vagy kétszer látogatják meg a programba bevont kórházak kis betegeit. A gyerekek szülei és orvosai folyamatosan megerősítik bohócdoktorok állandó jelenlétének pozitív hatását: a gyerekek vidámmá válnak, feledik fájdalmukat, bánatukat és ez a változás kulcsszerepet játszik hatékony gyógyításukban.

Kik a munkatársaik?

Bohócdoktoraink speciálisan képzett művészek, akik minden igyekezetükkel azon vannak, hogy felmérjék és megértsék a kórházi kezelésre szoruló gyerekek lelki szükségleteit, és tudásukat, tapasztalataikat, tehetségüket az ő gyógyulásuk szolgálatába állítsák. Bohócainkat hosszú távra szerződttetjük, és rendszeres képzést biztosítunk számukra, hogy alkalmasak legyenek erre a különleges, nehéz szerepre. A képzésben a művészeti vezető mellett gyerekpszichológusok és szakorvosok vesznek részt. Programunkban jelenleg tizenhét bohócdoktor dolgozik.

Mi történik egy-egy bohóc-viziten?

A legfontosabb a személyes kapcsolat, a vidám légkör gyors kialakítása. Ennek érdekében a bohócdoktorok zenélnek, énekelnek, báboznak, zsonglórkodnak, bevetve improvizációs képességeiket is. Bűvészkedéssel, varázslással oldják a gyerekek kórházi szorongását. Tevékenységük megkezdése előtt természetesen alapos ismertetést kapnak a kezelőorvosoktól és ápolóktól a kis betegek állapotát illetően. Különös figyelmet fordítanak azokra, akiknek hosszabb időt kell kórházban eltölteniük, sűrűn vissza kell térniük kezelésre, vagy nincs látogatójuk. Természe-

Herendi Porcelán bohóc

A bohóc-figura eladásából 10%-ot a Piros Orr Alapítvány javára utal át a Herendi Porcelánmanufaktúra

tesen, amellett, hogy a gyerekekkel foglalkoznak, kapcsolatot teremtenek a szülőkkel, a kórház munkatársaival is.

Hány gyerek gyógyítását segítik elő a bohócdoktorok?

1999-ben 3084 betegünk volt, 2001-ben már 6250. Fokozódó aktivitásunkat 2002-ben a Magyar Gyermekorvosok Társaságának vezetősége a tekintélyes Heim Pál emlékéremmel tüntette ki, rámutatva, hogy az Alapítvány tartósan és kiemelkedően eredményes munkát végez a gyermekek gyógyulása érdekében.

Ön tavaly egy igen rendhagyó, nagy feltűnést keltett akcióval segítette az Alapítvány munkáját.

2002. május 1-én elindultam Sárospatakról a hollandiai Utrechtbe – gyalog. Négy hónap alatt naponta huszonöt kilométert tettem meg, heti egy nap pihenővel. Céлом az volt, hogy az út során minél több céggel, intézménnyel, magánszeméllyel ismertessem meg az Alapítvány tevékenységét, és adományokat gyűjtöttem a bohócdoktorok támogatására. A start és a cél helyszínét családi múltamból, a holland-magyar történelmi kapcsolatokból kiindulva határoztam meg. A hírneves Sárospataki Református Kollégium diákjai közül sokan megtették egykor ezt az utat. Őket, az úgynevezett peregrinusokat az a vágy hajtotta, hogy jogi, orvosi, vagy teológiai tanulmányaikat Nyugat-Európában, így például Hollandiában fejezzék be. Sokan vágtak neki az Utrechtbe vezető útnak is e céllal, a XVII–XIX. században. Őseim jól ismert teológiai professzorok voltak ekkoriban Utrecht egyetemén, ahol én magam is megszereztem jogászdiplomámat. Felmenőim több munkája ma is megtalálható a Sárospataki Kollégium könyvtárában.

Jogászként, közgazdászként tizenhét évig élt és vezette

saját pénzügyi tanácsadó cégét a világ egyik legfontosabb pénzügyi központjában, Szingapúrban. Merész váltás, hogy egy nap egy beteg gyerekekkel foglalkozó, kelet-közép-európai alapítvány elnöki székét foglalta el, és annak jótékony céljait szolgálva átgyalogolt fél Európán. Mi motiválta?

Igazán sosem elemeztem a döntéseimet ebből a szempontból. Hat gyermek édesapja vagyok, aki természetesen nagyon szereti a gyerekeit, és a gyerekeket. Az egyik gyermekemnél – aki akkor még egy éves sem volt – cukorbetegséget diagnosztizáltak: a kicsi hónapokig lebe-

gett élet és halál között. Rémületes élmény, soha nem múlt tapasztalat volt ez az időszak számomra. Úgy éreztem, e próbatétel által egyfajta elhivatást kaptam, hogy az életben valami igazán jót és fontosat vigyek végbe. Mostani munkámban egyszerre hasznosíthatom a korábbi évek során felgyülemlett tapasztalataimat, kapcsolataimat, a munkabírásomat és a segítő szándékomat.

Két és fél éve vagyok a szervezet igazgatója. A Piros Orr Alapítvány bohócdoktorai magyarországi működésük első négy évében egyetlen kórházat tudtak csak látogatni, munkatársaik száma akkoriban mindössze 3-4 volt. Magyarországon nagyon nehéz támogatókat, mecénásokat szerezni. E helyzet nekem, aki a vezetői posztot megpályáztam, igazi kihívást jelentett. Jelenleg a munkánk még roppant nehéz, de tisztán látom: amennyiben az ország fejlődése töretlen ütemben halad, egy-két évtizeden belül már alig lesz érezhető különbség egy ilyesfajta alapítvány működési esélyeinek tekintetében Magyarország, vagy Hollandia között. Állásomat elfoglalva fokozatosan kapcsolódtam be az Alapítvány munkájába, és elkötelezettségem olyan fokú lett, hogy mára aktivitásom száz százaléka ide köt. A szenvedélyemmé vált, hogy hasznossá tegyem önmagam. Erre az alapítványnál betöltött funkcióim valódi lehetőséget kínál.

1996-ban úgy döntött, Budapestre költözik. Mi hozta ide?

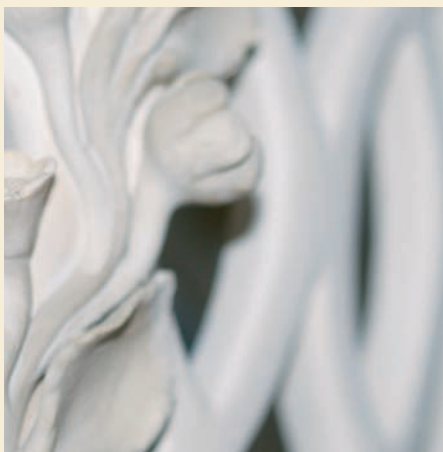
Beleszerettem Budapestbe, a város a „bázisom”. Bár sok időt töltök Hollandiában a gyerekeimmel is, alapvetően itt lakom. Szingapúr, ahol majdnem két évtizedig éltem, nagyon messze van. Hollandia meg túl kicsi. Kelet-Közép-Európában sokáig egyáltalán nem jártam, bár dolgoztam olyan országokban is, mint Kazahsztán, Bulgária, vagy Ukrajna. Aztán egy nap megérkeztem Budapestre, és azt mondtam magamnak: „Na, ez az!” Elbűvölt a város építészete, ódonsága, gazdag múltja, a kulturális hagyományok és a különleges nyelv, amit immár beszélek is kicsit.

Herenddel kapcsolatban őriz valamilyen személyes élményt?

Herend művészete Hollandiában régóta nagy hírnévnek örvend. Sok barátom kapott a Manufaktúrából származó, csodás készleteket nászajándékba. Náluk, illetve a hosszú gyaloglásom során, meghívott vendégként elköltött remek vacsorákon megtapasztalhattam e patinás remekművek kisugárzását. Nem csoda, hogy készítem éreztem rá, hogy kezdeményezzem Herend és a Piros Orr kapcsolatainak létrejöttét.

PIROS ORR
BOHÓCDOKTOROK ALAPÍTVÁNY
1051 BUDAPEST, ZRÍNYI UTCA 14. I. EM.
TELEFON (+ 36 1) 302 44 52
BANKSZÁMLA SZÁM (HVB BANK)
10918001-00000009-71700024
ADÓSZÁM 18090628-2-41
EMAIL PIROSORR@AXELERO.HU
HONLAP WWW.PIROSORR.HU

R Ó Z S A K É S Z Í T É S , Á T T Ö R É S , Ö S S Z E I L L E S Z T É S , K O R O N G O Z Á S

Porcelanium – Herend

Látogasson el Herendre, a Porcelaniumba, hogy megtekinthesse a különleges művészi porcelánkészítés legérdekesebb mozzanatait. Sőt, részt is vehet benne!

Aki igazán szereti a herendi porcelánt, most valóra válthatja álmait: a csodaszép tárgyakat mestereink segítségével saját kezűleg készítheti el eredeti porcelánmasszából! A porcelánkészítésre egyéni látogatókat a nyitvatartási idő alatt mindenkor, csoportokat előzetes bejelentés alapján fogadunk!

Diákoknak (rózsakészítést ajánlunk) 30 perc: 400 Ft, felnőtteknek 60 perc: 1500 Ft

8440 Herend, Kossuth Lajos u. 137. • www.herend.com • telefon: (06 88) 523 190 • porcelanium@herend.com

Composition de fruits, Guirlande de Liechtenstein, Rothschild és Mosaïques triangulaires et fleurs des champs dekorok

A PORCELÁN MEGJELENÉSE AZ ASZTALON 1.

Porcelán étkezészetek

A porcelán európai felfedezése előtt az étkezésekhez a gazdagok általában ezüst, fajansz vagy majolika, a kevésbé tehetősek pedig ón, cserép vagy faedényeket használtak. Csak a legfényűzőbb udvarokban bukkantak fel a Távol-Keletről származó porcelán edények, amelyeket ritkaságuk és drágaságuk miatt igen nagy becsben tartottak.

A porcelán európai felfedezésével, majd előállításának elterjedésével azonban létrejött az étkezés célját legtökéletesebben szolgáló, esztétikus és időálló anyag. A porcelánedények korai darabjai a távol-keleti kerámiák, valamint a korszak ezüst és ónedényeinek formáit követték, de idővel létrejöttek a csak porcelánokra jellemző formák és díszítmények, amelyek a legkényesebb ízlésű fejedelmi udvarok igényeit éppúgy ki tudták elégíteni, mint az egyszerűbb vásárlók elvárásait.

Európában a 18. század elején alakultak ki a mai értelemben vett asztali étkezészetek, amelyeket különböző rendeltetésű tányérok és tálak, teás, kávé, csemegés és csokoládés edények, valamint egyéb kiegészítők alkottak. A porcelánkészletek darabszáma igen változó volt: száztól akár több ezerig is terjedhetett. Az egyik leghíresebb porcelán étkezészetet Johann Joachim Kändler készítette 1737 és 1741 között Németországban, Brühl szászországi miniszter számára. Ez volt az úgynevezett Hattyús szerviz, amelynek 2200 darabját víziállatokat ábrázoló domborművek és szobrocskák díszítették.

Külön meg kell említenünk a csemegésszervizeket, amelyek akár 500 darabból is állhattak. Az egyszerű csemegéstálakhoz süteményes és gyümölcsös állványok és tálak, mártásos edények, kompótos tálak, fagylaltos csészék, bor-, fagylalt- és gyümölcsűtők is tartozhattak. Az 1750-es évektől jöttek divatba a különálló csemegésszervizek, a 19. század végére azonban beleolvadtak a nagy étkezészetekbe.

Ahogy az asztali kultúra egyre kifinomultabbá vált, s egyre többféle

ételt, mártást és desszertet fogyasztottak, úgy jelentek meg az asztalon az újabb és újabb porcelánedények és díszítmények, amelyek igazi szertartássá tették az étkezéseket. A változatosan megformált és gazdagon díszített sótartók, mustáros csészék, szalvétatartók, vajtartók, salátástálak, bonbonos tálak, merőkanalak és kancsók mellett vázák, gyertyatartók valamint asztaldíszül szolgáló – épületeket, templomokat, virágcsokrokat vagy emberalakokat formázó – szobrocskák fokozták a fényűzést és a pompát. E díszek egyik típusa az úgynevezett épergne, amelynek szobrokkal és domborművekkel díszített oszlopára aprólékosan kidolgozott só, mustár illetve mártástartó edényeket aggattak.

A Herendi Porcelánmanufaktúrában a kezdetek óta készülnek a szebbnél-szebb étkezészetek. Egy egyszerűbb szerviz 12 leveses, 36 lapos és 12 csemegéstányérból, egy leveses, három pecsenyés, négy gömbölyű, egy háromszögletű, egy salátás és egy kompótos tálból, egy mártásos csészeből, négy sótartóból, 12 tojástartóból, 12 csontos tányérből és salátás tálból, összesen tehát 113 edényből áll, de ha a kávé és teás edényeket is hozzávesszük, akár 250 darabból is állhat.

Herenden különleges hagyománya van az étkezészetek elnevezésének, amelyek gyakran egy-egy uralkodó vagy főnemesi család megrendelésre készültek, ezért alakjukban és díszítésükben a megrendelő különleges igényeit is tükrözték. E nagy múltú készletek közé sorolhatók többek között az Apponyi, a Rothschild, a Batthyány valamint az Esterházy mintával díszített szervizek.

Fleurs des Indes vert dekor

BACCI FERE (BAC)

A kertek ínycsiklandó terményei ihlették az BAC dekort, amely a hazai gyümölcsök élethű másait jeleníti meg a hófehér porcelánfelületen.

Az BAC mintával díszített porcelánok peremén és a bordűr belső részén sötétzöld sáv fut körbe, amelyre felül levelekkel övezett virágok és gyümölcsök alkotta csoport, alul pedig a gyümölcs egy-egy levele van felfűzve.

A minta hatféle változatánál a finomanerezett, sötétzöld levelek közül sárga közepű, fehér szirmú epervirágok, piros húsú eper, és hófehér virágokkal övezett vörös málnaszemek, sárga virágokkal körülvett, dús ribizli fürtök, fehér szirmoktól ölelt lila szeder, sárga virágú, aranylő egres és fehér virágok között megbújó hamvas áfonya bukkan fel.

Herend ABC

BATTHYÁNY SIMPLE (BATS)

Az utóbbi években született BATS minta a manufaktúra patinás dekorjának, a Batthyány mintának a leegyszerűsített változata. A Batthyány dekor gróf Batthyány Lajos, későbbi miniszterelnök részére készült 1842-ben, s még ugyanebben az évben az Iparműkiállításon érmet nyert. A BATS mintával díszített porcelánok közepe hófehéren ragyog, míg a bordűrökön legyezőszerűen szétterülő, dúsan aranyozott, stilizált levelek és apró virágok futnak körbe. Az elegáns díszítvényeket aranyozott és kobaltkék sáv foglalja keretbe. Az egyszerűség és tisztaság korunk lakberendezésében is irányadó lett: az ATS dekor tökéletesen megfelel ezeknek az igényeknek.

BOUQUET DE TULIPE, BLUE (BTB)

A Bouquet de tulipe, blue minta az 1930-as években keletkezett, színpompás Bouquet de tulipe dekor közelmúltban született változata. A porcelán közepén elhelyezkedő, finom ecsetvonásokkal megfestett csokor központi motívuma a szélfűtta szirmú tulipán, amelyet rózsák, harangvirágok és dáliák öveznek. A virágok szirmai kék színben ragyognak, a levelek a zöld különböző árnyalataiban pompáznak. A hullámos peremű, arannyal szegélyezett bordűrön apró virágok láthatók elszórva. A visszafogott és letisztult minta az egyszerű színvilágú dekorok híveinek körében tett szert népszerűsége.

CHRYSANTÈME ORANGE (CHRYM)

A kínai eredetű CHRYM minta központi motívuma a törékeny krizantém, a távol-keleti festészet tartózkodást, szerénységet de egyben az őszt és az elmúlást is kifejező szimbóluma.

A dekor eredeti változatában a virágszövet a porcelánok teljes felületét beborítja, ebben az esetben azonban a díszítmények csak a bordűrön jelennek meg. A hófehér szirmú, pirossal kontúrozott virágfejeket kacskaringós szárok kötik össze, amelyek között stilizált levélmotívumok kaptak helyet. A minta játékos módon utal az étkezésekre, hiszen a bordűrön körbefutó motívumokat szalvétára emlékeztető hófehér négyzet töri meg.

A CHRYM dekor a klasszikust a modernnel vegyítő új herendi minták szép példája.

Új dekorok

CUBASH SIMPLE (CUS)

A CUS minta a kínai hatásra született Cubash dekor leegyszerűsítésével keletkezett. Az eredeti minta első megrendelője gróf Cubash

londoni konzul volt 1862-ben. A stilizált bazsarózsaágak és virágzó szilvaágak alkotta, dúsán aranyozott Cubash dekor modernizált változatában a díszítmény a bordűrön kapott helyet. A hullámos peremen vörös sávok között elhelyezkedő aranyozott girlandok sora fut körbe, amelyet fehér szirmú, sárga közepű, stilizált szilvaágak és aranyozott indák sora követ. A minta e visszafogott változata szerényebb formában emlékeztet a szín pompás eredetire.

EGLANTINE VARIÉTÉ (EGAVT)

A selyembrokátra emlékeztető Eglantine VT minta a 19. század közepén született Eglantine dekor továbbfejlesztett változata. A barokkos eleganciával formázott edények bordűrjét aprólékos ecsetvonásokkal megfestett fríz övezi, amelyet aranyozott babérlevél girland és gyöngymotívumokkal díszített sávok alkotnak. A fríz kerek medalionok törik meg, közepükben vörös, illetve kék alapon gyöngysorokkal övezett árvácskák helyezkednek el. A medalionok között aprólékosan megfestett rózsák és búzavirágok kaptak helyet, amelyek a porcelánok hófehér felületén elszórva visszaköszönnek. A manu-faktúra megújult mintája még dúsabb aranyozást és még teltebb színezést kapott, amely a dekorból áradó fényűzést és pompát a végletekig fokozza.

APICIUS ÉTTEREM

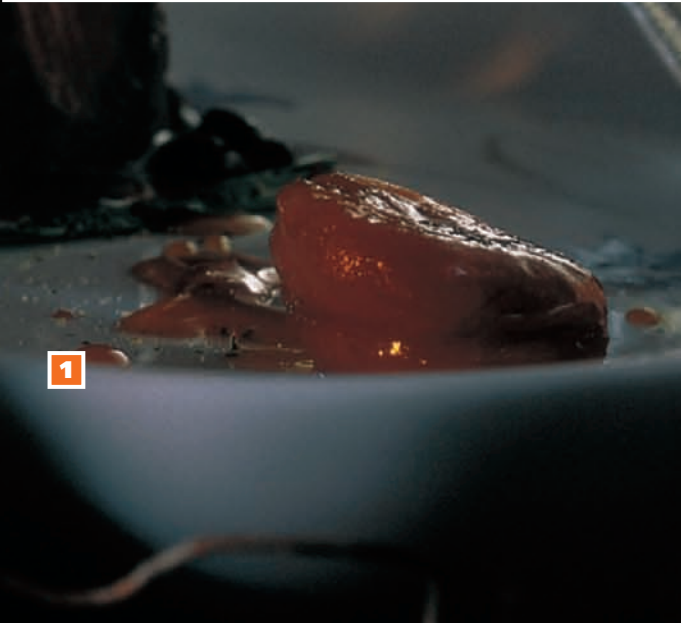
1 Vadnyúlgerinc rózsásra
sütve karamellizált
gesztenyével, pirított
vargányával rétegzett
rösztli toronnyal

2 Borjúérmék padlizsánnal,
paradicsommal rétegezve
tagliatellével, hollandi
és rucola pesto mártással

3 Roston sült libamáj érmék
fokhagymás, tökmagos
rösztivel rétegezve
karamellizált gesztenyével
és forró áfonyamártással

A receptek a
www.porcelanium.com
oldalon megtalálhatók.
Evőeszközök: Robbe&Berking

3. RAGASZTÁS, ÁTTÖRÉS, SZÁRÍTÁS

Porcelán

Áttörés

Áttörés

A különböző
részdarabokat
összeragasztják

A már megismert alakítási módokkal (korongolás, öntés) általában csak az alaptesteket készítik el. A különböző részdarabok összeragasztásával nyerhető a bonyolult felépítésű termék. Ragasztásnál a még nedves, un. bőrkemény állapotú darabokról az öntés és formázás során képződő felesleges részeket eltávolítják, majd a ragasztási felületeket felkarcolják és vízzel vagy masszaiszappal bened-

vesítik. Ezután a ragasztandó felületeket gondosan összenyomják, hogy ne maradjon közöttük levegőzárvány, ami az égetés során repedést okozhat.

Bőrkemény állapotban történik az úgynevezett áttörés kivitelezése is. Ennél a munkafolyamatnál éles, hegyes, kétélű áttörőkéssel a zárt felületről dekoratív módon vágnak ki részeket. A kivágás mintáját relief vagy

bekarcolt vonal formájában az öntött vagy formázott alaptest mutatja. A különféle falitányérok és függők szerelvényeihez a lyukfúrás is ekkor történik.

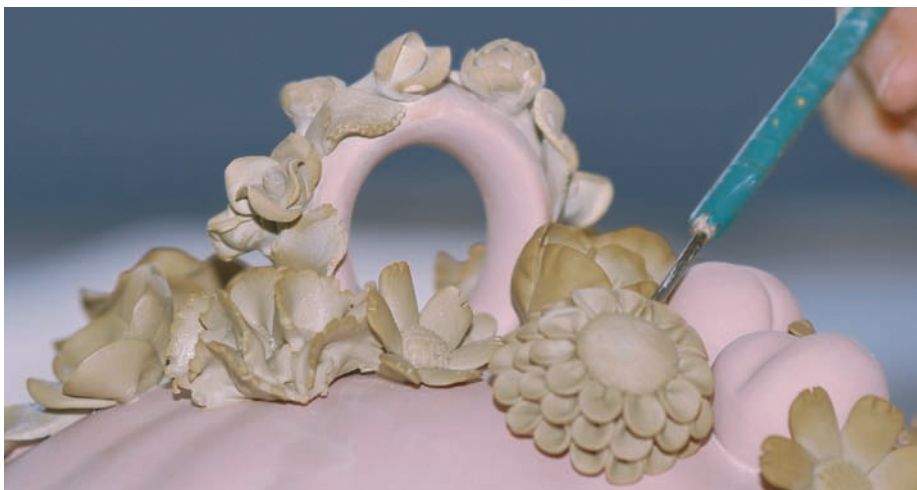
Fontos munkafolyamat az azonosítás. Minden nyers termékbe azonosítószámot, un. formaszámot és Herend feliratot bélyegeznek. Ezen jelek biztosítják a későbbiekben a pontos azonosíthatóságot.

Az elkészített termékeket félszáraz vagy száraz állapotban tisztítják. A tisztítás módja a tárgy alakjától, méretétől, szerkezeti felépítésétől függ. A száraz tisztítás erős porképződéssel jár. Az 5 mikron alatti kvarc-szemcsék szilikózist okoznak, ezért kerülni kell, hogy a levegőbe, onnan pedig a szervezetbe kerüljenek. Ennek egyik módszere, hogy a terméket lehetőség szerint nyersen, nedvesen tisztítják be, így nem kerül por a levegőbe. A másik módszer, hogy a száraz tisztításnál képződött por elszívására porelszívókat alkalmaznak.

A nyersen elkészített öntött vagy formázott terméket égetés előtt ki kell szárítani, mert a nedves terméket az égetés során a gyors hőmérsékletemelkedés miatt fellépő hirtelen gőzfejlődés robbanásszerűen szétvetné. A szárítás történhet a műhelyben természetes módon, vagy műszárítóban előírt program szerint egyaránt. A vastagfalú, sok ragasztási felületet tartalmazó termékek, például bonyolult figurák, akár 3-4 hétig is száradhatnak a műhelyben. Szárításkor a formálhatóság vagy önthetőség céljából hozzákevert víz távozik el.

A kiszáritott porcelánokat mázolás előtt 940-1000 °C-on ki kell égetni. Ezt az égetési eljárást zsenyélsnek vagy régies nevén fonnyasztásnak nevezük. Zsenyéls során a kaolin elbomlik, elveszti plasztikusságát, vagyis vízzel elkeverve többé már nem lesz plasztikusan alakítható. A zsenyélsre azért van szükség, mert egyrészt a vékonyfalú porcelántárgyak a máziszapban szétáznának, másrészt a kis szilárdságú nyersáru mázolása igen körülményes lenne. Az áru zsenyélsre szakaszos üzemű váltókocsis kemencében történik.

Ragasztás

A J Á N D É K S A R O K

Napfényes őszi: talán utoljára ebédelek a szabadban: az asztalomon bogósgyümölcsös-díszítésű (BAC) étkezészetben sorakoznak a finomságok.

Árnyas fák alatt ingyenc élvezetek – a BAC mintás porcelánok az elmúlt nyarat juttatják eszembe. A Herend kristálypohárból nemes bort kóstolok.

PIKNIK NYÁRUTÓN

Hotelszobámban a klasszikus eleganciájú Rotschild mintás dísz tárgyak és az őszi erdőt idéző szobrocska, a Szarvasbögés.

A Mercedes, amellyel kényelmesen utaztam az októberi piknikre, egy évszázad szaktudását, igényességét nyújtja számomra.

A Champignon mintás készlet kedves, gyönyörűen festett gombái pedig már az őszt idézik meg.

A kalap

A kalap a fej koronája. A kalap nem más, mint a pont az elegancia „í” betűjén.

A kalap a fej ékeként, díszeként erős szimbólum maradt.

A kalap kihangsúlyozza a belső eleganciát. A kalap elrejt, leplezi egyes hibáinkat.

A kalap visszatükrözi viselője gondolkodását, erkölcsseit, hitrendszerét.

Régebbi korokban másféle öltözetet hordott a nemesember, másfélét a polgár, másfélét a paraszt. Ruha szerint osztályozták az embert a polgári életben, de az uniformist viselő körökben is. Bármennyire is uniformizálódott a világ a modern ruhadarabok és kiegészítők megjelenésével – farmer, pólóing, baseball sapka, stb. – igazán jól öltözött mindig csak az lesz, akinek ruházatán egyénisége is tükröződik. A jól öltözöttség egyik kelléke pedig az egyéniséghez illően megválasztott fejfedő, a kalap, amely kihangsúlyozza a belső eleganciát, esetleg elrejt egyes hibáinkat.

A mai kornak megfelelő sportos megjelenés mind jobban és jobban eltávolodott a kalapviselettől. A kalapvisel-

let és a kalap formája a korábbi korokban a hatalom és a társadalmi tekintély jelképévé vált. Egyes országokban például a cylinder még ma is viselőjének kiemelkedő fontosságát hivatott hangsúlyozni.

A fej befedésének szokása már az ókorban divatozott. A görögök többnyire fődetlen fővel jártak; utazások alkalmával, a háborúban és a vadászaton az előkelő görögök a széles karimájú petaszoszt viselték, amely, amikor nem használták, zsinogre kötve hátukon csüngött.

Kerek és hegyes kalapok jöttek divatba a rómaiaknál, akik a szabadság jelképévé tették, úgy hogy a rabszolgák felszabadulásukkor egy-egy, egyszerűbb süveget kaptak felszabadítójuktól, amelyet aztán bármikor viselhettek.

De általánosabban csak Nero halála után terjedt el a kalap viseletének szokása. Augustus császár szigorú rendeletére a felsőbb osztályok egyetlen tagja sem léphetett ki az utcára fejfedő nélkül. Németországban csak a 10. században kezdtek kalapot viselni, később a 12. és 13. század során már többféle kalapot viseltek a németek, majd a 14. századtól a franciák is divatba hozták. Ezt követően vált a kalap Európában közkedvelt kiegészítő ruhadarabbá. A kalap-hordók magasabb társadalmi státusza itt is megnyilvánult: csak nemesi származású ember hordhatt díszes, nemes anyagú kalapot, sapkát.

Különböző vallási és földrajzi hatásokra területenként más és más alapanyagokat alkalmaztak, a fejfedők kidolgozásukban is nagy eltérést mutattak a más régiókban készültektől. Mint általában a ruházat, úgy a kalap alakja és színe is gyakran volt politikai pártok szimbóluma. Szentelt kalapokat a pápa olyan fejedelmeknek és hadvezéreknek küldött, akik a római egyház körül érdemeket szereztek.

A kalapokat szőrökből nemezeléssel, szalmából fonással, szövetekből szabással és varrással készítik a kalapos-mes-terek. Legelterjedtebb a nemez-kalapgyártás, amelyhez mindenféle, nemezelhető szőrt lehet alkalmazni. Minél finomabb, illetve minél vékonyabb a szőr, annál finomabb a nemez. Jól nemezelhető a gyapjú, a teve pehelyszőre és a hód pehelyszőre, kevésbé jól a macska szőre. A nyúl szőre pedig természetes állapotban nem nemezelhető, ezért felhasználás előtt kénes csávéban kell

kezelni. A nemezkalapok legnagyobb része nyúlszőrből készül, az olcsóbb és durvább fajták azonban gyapjúból, a finomabb fajták pedig hód- vagy teveszőrből.

De szóljon erről hitelesebben Mihalkó Gyula balmazújvárosi kalapkészítő népi iparművész vallomása, akinek műhelyében magyaros díszítésű csikós, gulyás, juhász kalapok készülnek nagy hozzáértéssel, az ősöktől ellesett szakmai fortélyok szerint:

„A kalapkészítés aprólékos és nehéz munka, amelynek lényege a következő: előbb szétverem a gyapjút szálakra, majd összegyúrom. Annál erősebb a kalap, minél több erővel gyúrnuk be. A kimért gyapjút kétfelé veszem és egy szerszámmal – aminek a neve fakpóna – fellazítom és fakba eresztetem. Egy pástorkalap négy fakból készül el. A négyből előbb kettőt, majd a kettőből egy kalapot állítok össze filcolással és nemezeléssel. Az elkészült tompot forró vízben gyúrnuk 2 órahosszig. A gyúrás hatására a gyapjú összemegy és sűrűsödik. A begyúrt tompot formára húzom, megszáritom, majd befestem. Újra szárítom, keményítem, formázom, végül levasalom. Ezután következik a bevarrás és a díszítés.”

Bár a kalap „jelentése” az idők során megváltozott, szó sincs csupán funkcionális szerepről, a kalap ma is koronaként szolgál. Nemcsak hideg vagy meleg időjárás ellen óv, hanem stílust ad a viselőjének, és sajátos üzenetet küld a külvilágnak. Egyre ritkábban látni kalapos hölgyeket az utcán, pedig nagyon dekoratív és változatos kiegészítő, amelynek segítségével javíthatunk az arcfor-

mánkon is. A különböző formájú, anyagú és stílusú kalapokkal változtathatunk megjelenésünk hangulatán, és kifejezhetjük személyiségünket.

Ha egy nő kalapot visel, az azt jelenti: meg akarja mutatni magát. A kalap egy kiegészítő, amit nem fontos felvenni a mindennapokban, éppen ezért, ha mégis fel tesszük, bővebb információt közlünk magunkról. A kalap az a kiegészítő, amelyik a leghatásosabban fejezi ki azt, amit üzeni akarunk környezetünknek. A kalap anyagától, formájától, színétől és díszítésétől válhat a nő szexi démonná, misztikus boszorkánnyá, bohém csitrivé, vagány csajjá, romantikus álmodozóvá, elegáns madammá vagy éppen rejtélyes és titokzatos nőszeméllyé.

A kalap nagyon gazdag lehetőségekkel teli és elegáns kiegészítő. Ha öltözékünk teljesen tökéletes, a kalap viszont nem illik ruhánkhoz, akkor az üzenet, amit küldünk a kívülágnak: nem vagyunk tisztában magunkkal – vagy éppen a stílusokkal. Éppen ezért nagyon fontos a megfelelő kalapot kiválasztani, ami nemcsak a ruhánkhoz, hanem személyiségünkhöz, az alkalomhoz és az arcformánkhoz is megfelelő.

Különböző arcformákhoz különböző stílusú kalap áll jól. Az egyéniséget a férfiaknál sokszor nem csupán a kalap formája és anyaga, hanem a kalap viselésének megszokott módja is mutatja. Aki kalapját rendesen

hordja, az talán egyéb vonatkozásban is tartózkodóbb és szerényebb, mint azok a feltűnni vágyó ifjak, akik hetykén tolják a sapka- vagy kalapszegélyt a homlok fölé. Hát még a becsípett ember, aki gátlástalan jókedvvel tekint a világba és kalapját a tarkóján viseli. A jó megjelenésre adó férfi nem tüntet sem a kalap formájával sem a kalap színével. Sőt arra is vigyáz, nehogy köszönésnél a kalap vagy sapka levétele lekicsinylő vagy bántó megkülönböztetést jelentsen. A férfiaktól eltérően, a nők nem emelnek kalapot, sőt azt hosszabb, zárt helyen való tartózkodásnál is a fejükön tarthatják, ha mások látását nem zavarják. De színházban, operában, moziban nekik is le kell tenniük kalapjukat.

A kalap a fej díszeként, a fej koronájaként mindig erős szimbólum maradt. Bár mára ezek a dolgok némileg feledésbe merülnek, az évszázados szokások, eredendő jelentések, ha jelzésértékűen is, de azért máig fennmaradtak.

Kevés kalapszalonn működik már, de azokban mindenki megtalálja a magának való fejfedőt. Aki élete első kalapját szeretné megvásárolni, ne döntsön egyedül, hallgassa meg a kalapszalonnok szakembereinek tanácsait, így biztosan jól fog választani.

A TÁVOLBAN SOK FEHÉR VITORLA...

HEREND-TABU OLD TIMER KUPA

*A 40-es osztály győztese, a Tabu legénysége,
a kupával dr. Kollár Lajos, a kapitány*

Kevés szemet gyönyörködtetőbb látvány létezik a vitorlázás szerelmesei számára, mint amikor 20-25 klasszikus, tradicionális faépítésű hajó egy csoportban gyülekezve egy versenyen elrajtol!

Ebben az élményben lehetett részünk augusztus 26-án, Balatonkenesén a Fonyód motoros fedélzetéről, az immár ötödik alkalommal megrendezett, idén a Herend-Tabu Old Timer Kupa nevet viselő verseny rajtjánál. Az ideális időjárási viszonyok mellett lebonyolított versenyt közel két órán keresztül követhették a vendégek a séta-hajóval, szinte testközelből.

Mint várható volt, az abszolút kategória győztese a Nemere II. lett, mely ma méltán a Balaton első számú hajója. De nincs oka szégyenkezni partnerünknek, a verseny névadó hajójának, a Tabunak sem, mely megnyerte saját osztálya versenyét. Ez a gyönyörű hajó különben 1942-ben épült, mahagóni fából és rézszerelvényekből, és 2001-ben elnyerte a Balaton legszebb hajója címet.

A szép augusztusi szombaton vendégeink a Balaton örömei mellett megcsodálhatták a herendi festő és korongos mesterek munkáját, és a hajókhoz méltó old timer autókat.

KISBÉR EGY NAGY HAGYOMÁNYÚ MÉNES ÚJJÁSZÜLETÉSE

A lótenyésztés kispéri meghonosítása Batthyány Gusztávnak köszönhető, aki először hozatott oda angol telivéreket 1830 táján. Noha Ferenc József a birtokot elkoztta, 1853. július 8-án egy Királyi Katonai Ménes kialakítását rendelte el, megteremtve ezzel a későbbi ménes alapjait.

Történetében a két világháborúnál is nagyobb pusztítást végzett a kommunizmus, amikor is egy tollvonással

megszüntették az addigra méltán világhírűvé vált kispéri ménest.

Pár éve lelkes helyi szakemberek fogtak össze annak érdekében, hogy talpra állítsák a helyi lótenyésztést és lovassportot. A régi dicsőség elérésére még várni kell, de az alapítás 150 éves évfordulóját jól sikerült, remek rendezvényekkel ünnepelték meg, melyekhez partnerül társult a Herendi Porcelánmanufaktúra is.

LOVAS VILÁGFESTIVÁL

Aachen

105 évvel ezelőtt, 1898-ban rendeztek először a németországi Aachen-ben lovas fesztivált, és e seregszemle napjainkra a világ legnagyobb és legjelentősebb lovassport rendezvénye lett. Keretében nem csupán egy lovas verseny, hanem egy valódi társadalmi esemény zajlik, melyen egy hét alatt több mint 300.000 látogató fordul meg.

Magyarországot az a megtiszteltetés érte, hogy Spanyolország és Hol-

landia után 2003-ban a rendezvény partnerországa lehetett. A résztvett koordináló Magyar Turizmus Rt. a középpontba Európai Unió csatlakozásunkat, valamint a Magyarországon megrendezésre kerülő, 2004. évi Négyesfogathajtó Világbajnokságot állította.

A magyar szervezők a Hungaricum Club-ot kérték fel a közreműködésre, úgy ítélvén meg, e cégek (Herend,

Pick Szeged, Zwack Unicum, Tokaj Kereskedőház, valamint a közelmúltban taggá vált Halasi Csipke) tudják legméltóbban reprezentálni az országot.

Az egyhetes bemutató során festő, korongos és testfestő bemutatóval, valamint kóstoltatással igyekeztünk az érdeklődést Magyarország iránt felkelteni.

GÖDÖLLŐI *barokk napok*

Hagyományosan jó a kapcsolat a Gödöllői Királyi Kastély és a Herendi Porcelánmanufaktúra között, aminek egyik megnyilvánulása, hogy Herend festő és korongos bemutatóval, testfestővel képviselteti magát a Kastély népszerű, nagy látogatottságot vonzó programjain.

Nem volt ez másként az idei Barokk Napok rendezvényein sem, melyet Mária Terézia 1751-es gödöllői látogatása emlékére és tiszteletére rendeztek meg. Az idei eseménynek külön jelentőséget adott, hogy ez alkalom-

mal nyílt meg a felújított, helyreállított Barokk Színház. Az eredetileg 1780-ban megnyílt hercegi színház az ország legrégebbi, fennmaradt kőszínháza.

Kézművesek, iparművészek, bábosok bemutatóit láthaták, pónilovaglással, hintózással, íjászáttal, solymászattal múlathatták az időt a látogatók, akik magukat kávékülönlegességekkel, kürtőskaláccsal, s a barokk vacsora udvari falatjaival frissíthették.

www.kiralyikastely.hu

Királyok üvege

LOBMEYR KIÁLLÍTÁS

A HERENDI PORCELÁNműVÉSZETI MúZEUMBAN

A Lobmeyr üvegek nemcsak az egykori Osztrák–Magyar Monarchia utódállamaiban ismertek: az üvegszakma világszerte nagyra becsüli és tiszteli a családi vállalkozás kiemelkedően magas művészi színvonalú tevékenységét. Az 1823-ban, Josef Lobmeyr által alapított céget már a hatodik generációként vezeti a Rath család, aki elkötelezte magát a magas színvonalú, manufakturális termelési mód mellett.

A Lobmeyr üveg és a herendi porcelán már a 19. században is együtt díszítette a Habsburg dinasztia asztalait. Egykori császári és királyi udva-

ri szállítóként többször keresztettk egymás útjait. Így pl. Miksa főherceg rendelt Herenden az 1860-as években egy étkészletet amelyhez a bécsi Lobmeyr cégnél vásárolt gazdagon gravírozott, koronával és horgonnyal díszített ívó készletet.

Közel 50 évvel ezelőtt a Lobmeyr mint forgalmazó maga is belekezdett herendi termékek értékesítésébe. Az elmúlt időszakban számos rendezvénnyel és árubemutatóval szerepelt a Herendi Porcelánmanufaktúra a Kärtner Strasse-i üzletben.

A gyümölcsöző együttműködés újabb eseménye, hogy múzeumunk-

ban, Herenden, vendégül láthatjuk a Lobmeyr üvegyűjteményének kiemelkedő darabjait és ezáltal alapsabb betekintést nyerünk partnerünk munkásságába. Mintegy 74 tételnyi különlegesség mellett láthatók eredeti diplomák és dokumentumok is. A tárgyak között megtalálhatók olyan nagyhírű művészek alkotásai is, mint Joseph Hoffmann, Michael Powolny és Mattheo Thun.

A kiállítás visszatükrözi a Lobmeyr cég azon hitvallását, hogy ügyfeleinek elsősorú, kézműves módon előállított, minőségi termékeivel maradandó értéket nyújtson.

A HERENDI PORCELÁN MÚZEUM

VENDÉGKIÁLLÍTÁSA

A TIHANYI BENCÉS APÁTSÁGBAN

Herend, a Magyar Örökség részeként, méltó helyen – a szint-
ügy örökségként értelmezett – Tihanyi Apátságban állítja ki
muzeális és kortárs porcelánjainak válogatását. A kiállítást
Dr. Papp Sándor, a Herendi Porcelánmanufaktúra igazga-
tóságának tagja nyitotta meg. A tárlat változatos, megférnek
benne – sőt, egymást erősítik – a tradicionális formák, deko-
rok a Herend Stúdió kortárs porcelán műveivel.

A Magyar Örökség-díjat 1994-ben azzal a céllal hívta életre a
Magyarországért Alapítvány kuratóriuma, hogy felhívja a fi-
gyelmet nemzeti értékeinkre és tudatosítsa az emberekben,
kik, és mivel járultak hozzá kiemelkedő módon életünk szeb-
bé és jobbá tételében.

A Herendi Porcelánmanufaktúra Rt.-t 2001-ben érte az a
megtiszteltetés, hogy a Magyar Örökség-díjjal jutalmazottak
közé került.

ÚJ HERENDI MÁRKABOLT LONDONBAN

2003 június 19-én nyílt meg az új herendi márkabolt Lon-
donban a Burlington Arcade patinás bevásárló központban,
a Picadilly és a Bond Street kereszteződésénél. Különlegesség,
hogy állandó kézműves és festőbemutató keretében tárják

Home & Garden

MÜNCHEN

A Home&Garden kiállítások a fogyasztási javak szabadtéri szakvásárai, amelyeket Németország nagyvárosaiban rendeznek meg. Ezek a lokális jellegű árubemutatók nagy népszerűségnek örvendenek és sokszor majális jellegű rendezvényé nővik ki magukat.

Németországi üzleteink – saját sátorral – évek óta rendszeres résztvevői e kiállításoknak. Az idei évben kitűnő helyszínnek bizonyult a München-Grünwald szabadidőpark, mert a vonzó környék és a jó idő miatt folyamatosan sok látogatója volt a rendezvénynek. A bemutatóra kiválasztott motívumok a tavaszi és a nyári hangulatot sugározták. Legnagyobb sikerre az akvarell stílusban festett, „bogáncsos” készlet mellett a Queensberry-Hunt féle csészéknek és a VH figuráknak volt. A kiállított porcelánokon túl, a sátor berendezésében helyet kapott Varga Szilárd mesterfestő nagyméretű, festett képe is.

fel a látogatóknak a porcelángyártás „titkait”. Már a nyitó készletben is különös hangsúlyt kaptak a Schrammel Imre keramikus művész által készített karneváli figurák.

A megnyitón a Londoni művészeti élet több jeles képviselője is jelen volt, összesen több mint kétszáz vendég érkezett. A Manufaktúrát Schrammel Imre, továbbá Kovács József vezérigazgató és további két kolléga képviselte.

2003 Anna-bál

Molnár Klára, a győztes Horváth Martina és Ócsai Dorottya

178 évvel ezelőtt, 1825-ben rendezett bált Szentgyörgyi Horváth János leánya, Anna Krisztina tiszteletere, s bizonyára nem gondolta, hogy ezzel olyan hagyományt teremt, mely ennyi év elteltével is él, s napjainkban egyre inkább visszanyeri régi fényét, megbecsülését. Nem kis szerepet játszik a sikerben a Herendi Porcelánmanufaktúra, mely idén 7. alkalommal volt a bál főtámogatója.

Az eddig is nívós megjelenésünk mellé ez évben új ötlettel jelentkeztünk: a Manufaktúra termékválasztékában megtalálható annak a Kiss Ernő tábornoknak a szobra („Hannoveri huszárezred”), aki azon a bizonyos első bálon ismerte meg későbbi feleségét, Horváth Anna Krisztinát. Ezt a szobrot, reményeink szerint hagyományteremtő módon, minden évben

egy, Balatonfüredhez kötődő jeles személy kapja meg. Első alkalommal a rendezők és a Manufaktúra döntése alapján a kiváló, Kossuth-díjas író, Gyurkovics Tibor lett a kitüntetett. A díjat Robert Somogyi, a Manufaktúra marketing és értékesítési igazgatója adta át dr. Bóka István polgármester társaságában.

A remek hangulatú bálon, melyet sok ismert személy is megtisztelt részvételével, a hagyományos módon éjjel után megválasztott bálkirálynő a füredi Horváth Martina lett, az udvarhölgyi címeket pedig Molnár Klára és Ócsai Dorottya nyerték el. Ők vehették át a legismertebb motívumokkal – Apponyi, Rothschild, Victoria – díszített klasszikus herendi serlegvázákat dr. Kőrös Endrétől, a Manufaktúra marketingvezetőjétől.

Osztér Sándor és felesége,
Failoni Donatella

Tordy Géza és lánya

Molnár Klára, a győztes Horváth Martina
és Ócsai Dorottya

Mr. Manbir Singh indiai nagykövet és felesége, Sugár András a
Westel vezérigazgatója és felesége, Robert Somogyi a Herendi Por-
celánmanufakúra marketing és értékesítési igazgatója és felesége

A védnökök balról: Nagy Jenő országgyűlési képviselő feleségével,
dr. Bóka István polgármester és felesége, Pál Béla államtitkár

A Kiss Ernő-díjjal kitüntetett Gyurkovics Tibor

ÜZLETEINK MAGYARORSZÁGON

HEREND 8440 Kossuth Lajos u. 135. Telefon: (06 88) 523 223 **BUDAPEST** 1012, Szentháromság u. 5.

Telefon: (06 1) 225 1050 **BUDAPEST** 1051, József nádor tér 11. Telefon: (06 1) 317 2622

BUDAPEST 1052, Kígyó u. 5. Telefon: (06 1) 318 3439 **SZENTENDRE** 2000, Bogdányi út 1. Telefon: (06 26) 505 288

KECSKEMÉT 6000, Hornyik János krt. 4. Telefon: (06 76) 505 316 **KŐSZEG** 9730, Városház u. 1.

Telefon: (06 94) 563 150 **PÉCS** 7621, Király u. 20. Telefon: (06 72) 317 506 **SOPRON** 9400, Szent György u. 11.

Telefon: (06 99) 508 712 **SZEGED** 6720, Oskola u. 17. Telefon: (06 62) 420 556

ÜZLETEINK KÜLFÖLDÖN

BERLIN, HOTEL ADLON Unter den Linden 77. Telefon: (00 49) 30 22 940 30 Fax: (00 49) 30 22 940 31

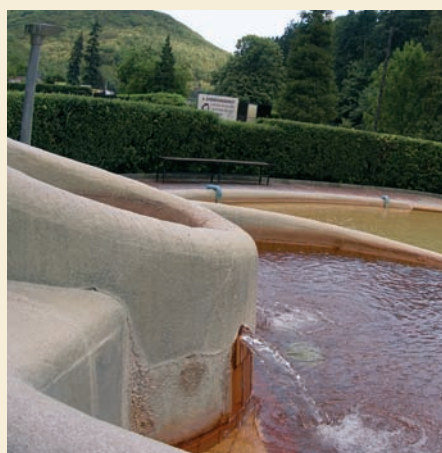
MÜNCHEN, HEREND FACHGESCHAFT Luitpoldblock, Brienner Str. 11. Telefon: (00 49) 8924 217 865 Fax: (00 49) 8924 217 861

FRANKFURT, HEREND FACHGESCHÄFT 60313 Frankfurt, Goethe Str. 4-8. Telefon: (00 49) 69 92 03 90 50

MADRID, PIA RUBIO S. L. 28006 Madrid, Calle Padilla 18. Phone: (00 34) 91 431 16 37

www.herend.com

Beharangozó

GASZTRONÓMIA Az Apicius étterem desszertjei

LIFESTYLE Az Orient Expressz **ASZTALKULTÚRA** Porcelán kávé-, teás- és csokoládészettek

FÜRDŐK Lepencei Strandfürdő

680 Ft